

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

За роки незалежності України сталися суттєві зміни в системі виховання військовослужбовців. Потреба реформування та оновлення системи організації виховної роботи з морально-психологічного забезпечення обумовлена переходом Збройних Сил України на нові принципи їх функціонування за стандартами НАТО.

Методологічні основи, завдання та принципи виховної роботи в Збройних Силах України зазначені у «Концепції виховної роботи у Збройних Силах та інших військових формуваннях України.» яка затверджена Указом Президента України від 4.09.1998 р.

Передумовами опрацювання Концепції були наявність серйозних недоліків та упущень у виховній роботі з військовослужбовцями Збройних сил та інших військових формувань України, низька її ефективність.

Це певною мірою було пов'язано з наявністю низки невирішених проблем, які стосуються всієї системи виховної роботи в Збройних силах та інших військових формуваннях України. До них перш за все належали:

- відсутність єдиної системи поглядів на завдання, напрями та порядок управління духовними процесами;
- недосконалість нормативно-правової бази військово-гуманітарної діяльності;
- невизначеність меж повноважень і відповідальності органів виховної роботи;
- нагальна потреба розвитку кадрового, інтелектуального, технічного, науково-аналітичного потенціалу органів виховної роботи, підвищення їх престижу, авторитету і статусу.

Нинішній стан справ вимагає концептуального визначення єдиних підходів до виховання захисника Батьківщини з урахуванням воєнно-економічної, суспільно-політичної, демографічної ситуації, становища молоді в суспільстві, формування нового світогляду, морально-етичних, національно-історичних основ поведінки.

Концепція виховної роботи являє собою свого роду «Конституцію» процесу реформування Збройних Сил, виступає як «основний закон» у галузях термінології, предмету, мети та завдань виховної роботи. В ній затверджено думку про значне зростання ролі та впливу виховної роботи в Збройних Силах на успішність процесу реформування воєнного будівництва [1].

Метою Концепції є:

- забезпечення єдності навчання, виховання, розвитку і психологічної підготовки військовослужбовців;
- координація зусиль та опрацювання однакових поглядів на проблему виховання військовослужбовців, визначення ролі органів виховної роботи, що створюються при управліннях військових формувань;
- створення та вдосконалення психолого-педагогічних засобів, форм і методів виховання військовослужбовців, узгодження дій державних і військових органів управління щодо цілеспрямованої підготовки молоді до військової служби.

У Концепції виховної роботи в Збройних силах та інших військових формуваннях України виховна робота у війську визначається як система організаційних, морально-психологічних, інформаційних, педагогічних, правових, культурно-просвітницьких та військово-соціальних заходів, спрямованих на формування й розвиток у військовослужбовців професійно необхідних психологічних якостей, моральної самосвідомості, що має забезпечити високу бойову та мобілізаційну готовність органів

управління, з'єднань і частин, зміцнення військової дисципліни та правопорядку, згуртування військових колективів [1].

Виховання як педагогічна категорія має суттєві ознаки. Передусім це є процес, який носить двосторонній характер (обов'язкова взаємодія військового вихователя та його підопічного). Виховання відрізняється чіткою цілеспрямованістю, що проявляється у визначенні конкретної мети, яка передбачає наявність певного взірця, соціально та військово-професійно значущого ідеалу. Далі – це відповідність процесу виховання воїнів певним соціально-культурним і морально-духовним цінностям, що прийняті в суспільстві й у військово-професійній сфері. Цей процес характеризується багатогранністю за змістом і завданнями, різноманітністю за формами, методами і прийомами здійснення. Найважливішою ознакою виховання є його неперервність і тривалість в часі (у вихованні особового складу відпочинку бути не може, людина виховується все життя, воїн – протягом усієї служби). Для реалізації цих ознак виховання в армійському середовищі має бути планомірним, комплексним і організованим.

Організуючи виховний процес в підрозділі (частині), військовий керівник, крім урахування цих його суттєвих ознак, з усією повнотою використовує внутрішній світ військовослужбовців, через який так чи інакше особистість пропускає усі виховні дії, що спрямовані на неї. Йдеться передусім про такі структурні характеристики внутрішнього світу воїна, як свідомість і підсвідома сфери, пізнавальна, емоційно-почуттєва, вольова та мотиваційна сфери [2, с. 265-270]. Саме завдяки складній переробці в цих сферах усіх виховних впливів у воїна формуються науковий світогляд і певні переконання, високі моральні, бойові, психологічні та інші соціальні якості, розвиваються необхідні військово-професійні риси та звички, закріплюються правила високоморальної поведінки, тобто відбувається громадянське і військово-професійне становлення особистості воїна.

На підставі вище зазначеного доходимо висновку, що методологічною основою виховної роботи в армійських умовах являється «Концепція виховної роботи у Збройних Силах та інших військових формуваннях України» як базовий керівний документ що забезпечує процес цілеспрямованої, систематичної, організованої та планомірної взаємодії військового керівника та його підлеглих, з метою формування і розвитку в них необхідних морально-бойових, психологічних та інших соціальних якостей і властивостей, переконань та ціннісних орієнтацій і настанов, які забезпечують йому успішне виконання завдань щодо захисту Батьківщини.

Список використаних джерел

1. Концепція виховної роботи у Збройних Силах та інших військових формуваннях України. Затверджена Указом Президента України від 4.09.1998р. Київ, 1998.
2. Ягупов В. В. Військова психологія. Підручник. Київ : Тандем, 2004. 656 с.

Євгенія ДОРОШЕНКО

РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНОЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Ціль інклюзивної освіти – зробити усе можливе, аби жодна дитина з особливими освітніми потребами не відчувала себе іншою, зайвою. Щоб її не жаліли, а розуміли; не тільки співчували, але сприймали такою, якою вона є; не виокремлювали, а допомагали і враховували її потреби. Таким чином, надання можливості дітям з особливими потребами бути повноцінним учасником освітнього процесу має важливе значення для кожного суспільства, щоб кожен міг розвиватись повною мірою та реалізувати цілі освіти для всіх.

Інклюзивна освіта ґрунтується на принципі, що школи повинні забезпечувати всіх дітей, незалежно від інвалідності чи інших соціальних, культурних та мовних